

Sorgens skepnader

TEATER

Kuka tahansa meistä - dokumentti

Text: Emilia Pöyhönen. Dramaturgi: Laura Ruohonen, Paula Salminen. Regi: Saana Lavaste. Ljus: Pekka Pitkänen. Ljud & musik: Iiro Ollila. Animationer: Ami Lindholm. På scenen: Mirjami Heikkinen, Niina Koponen, Iida Kuningas. Sluts scenens koreografi och dans: Marja-Sisko Pohjola. Nationalteaterns och Teatteri 2.0:s premiär på Helsingfors centralstation.

■ När jag lämnar Centralstationen, scenen och människorna dyker frågorna upp: Vem var det som dog? Han som damp ner i första scenen? Han som gick på fest, blev påkörd och lämnade sambon kvar i livet? Och när fick hon beskedet – någon gång efter att vattnet sköljde bort den fadda smaken i munnen efter första maj-firandet?

Under rubriken "Anteckningar från världens undergång" skriver dramatikern **Emilia Pöyhönen**: "Man har kommit ut ur rummet, man har släppt ur sig ett djurläte, man har kommit till nedre våningen, man har frågat, man har stämt upp i ett skrik".

Det är inte ofta som en pjästext har fått tankarna att rulla så här, lite som en kort notis eller en makaber brottsbeskrivning som ger kalla fakta men där inbördes relationer och motiv förblir okända och fantasin därför börjar fylla luckorna.

Pöyhönen sprider ut känslor, händelser, repliker men avstår från att redogöra för riktigt hur det ena hänger ihop med det andra. Texten består av spår och spillror, rörande scener. Hon är enigmatisk och samtidigt konkret. Löven på trädgrenarna, en trutande mun, en gris som grymtar hemtrevligt. Det

KLASSIKER. Vilma Melasniemi, Eeva Soivio och Laura Malmivaara som Tjechovs tre systrar. NOORA GEAGEA

är text som låter, luktar och känns.

Ändå är det som om berättaren stannade på hälft, som om strupen snärjdes i en knut. Huvudpersonen har hamnat utanför tiden, som det sägs i pjäsen.

Här finns ändå inga helgjutna karaktärer med en början och ett slut, bara den luddiga beteckningen "person" som regissören **Saana Lavaste** dessutom spjälkar upp i tre. **Mirjami Heikkinen**, **Niina Koponen** och **Iida Kuningas** är klädda i likadana bruna gymnasiojor, nästan likadana svarta jeans och grå blusar. De kunde vara tre sammansvetsade statyer, lite som de tre skulpturerna som välkomnar vid Centralstationens ingång.

Trion bjuder på en oerhört noggrann och finstämd gestaltning, de går verkligen in i texten med hull och hår, tillför den olika kvaliteter. **Koponen** har ju redan hunnit imponera i Teater Takomos *Den amerikanska flickan* och **Kuningas** i *I taket lyser stjärnorna* på Lilla Teatern. I *Kuka tahansa meistä* lyckas skådespelarna med konststycket att spela exakt. Med rösten, en försiktig rörelse eller uppsärrade ögon uttrycker de just precis hur något känns.

Uppsättningen är ett samarbete mellan Nationalteatern och **Saana Lavastes** teatergrupp Teatteri 2.0 men scenen finns på Helsingfors centralstation, där vitmålad plexiglas bildar en liten inhägnad. Det betyder att ing-

et hindrar nyfikna förbipasserande från att stanna upp och titta eller rösten som förkunnar vilka tåg som kommer och går från att komiskt bryta in i föreställningen.

Rummet är öppet medan texten skildrar något mycket slutet och högst personligt – känslor den sörjande känner, men omgivningen inte ser. "*Kuka tahansa meistä* är en dokumentering av en inre resa", skriver **Emilia Pöyhönen** i programbladet. Resan går till dödsriket, precis som den Orfeus gör för att rädda sin älskade **Eurydike**.

Men här finns också plats för humor. Den absurda "djurrättegången" iscensätts som en parodi på en operett där åklagaren och försvarsadvokaten sjunger solo med

teatraliska handviftningar och dramatiska miner. Det är skönt att äntligen få skratta ut.

Iiro Ollilas vemodiga musiker föreställningen ytterligare stämning liksom de underfundiga animationerna som då och då projiceras på ett lakan. Föreställningen är överlag en konstnärligt välgjord liten helhet där alla bitar klaffar.

Och texten den groor. Palatset som den sörjande möter vid resans slut visar sig vara av kartong, bara en fräck skranglig kuliss, och inga svar på hennes frågor finns att ge. Bara att det kan hända vem som helst av oss och det är så det måste vara.

Isabella Rothberg

029 080 1381, isabella.rothberg@hbl.fi